

ord, flet ingen Betydning have eller faae, naar man aldeles kaster Forbeholdet bort. Hvad er det, Forbeholdet indeholder? Det indeholder den ganske simple, sunde, naturlige Sætning, at den Myndighed, som Rigsdagen har givet fra sig ved at indskrænke sig ligeoverfor Fællesforfatningen, giver den kun fra sig, saalænge det Formaal, hvorfor den gjør det, opnaaes, det vil sige, saalænge Fællesstaten, Fællesforfatningen bestaaer i Kraft og Virksomhed, men naar Fællesforfatningen, som er bleven til for at haandhæve, opretholde og sammenholde et Fællesskabsrige, en Samstat, ikke bestaaer i Kraft og Virksomhed, naar Fællesforsamlingen har maattet give sit Samtykke til at opløse dette Samstatsrige, har den derved selv givet Beviset for, at den underkender Samstatens Tilstedeværen i Kraft og Virksomhed. Heri ligger Beviset for, at Kongen ikke kunde være absolut i Kongeriget, og at det ikke var Opretholdelsen af Rigsraadet, som forhindrede det, men det var derimod Opretholdelsen af Rigsraadet, som forhindrede Kongen fra at indtage den Stilling, som han alene kan have i Kongeriget Danmark, nemlig den at være Konge overfor en samlet Repræsentation, i Fællesskab med hvilken han udgjør den lovgivende Magt. Rigsraadet har opløst den Statsret, som er indført i Kongeriget i 1849, som aldrig er ophørt for det, som kun har givet Plads for, at der kunde bestaae en Samstat i Kraft og Virksomhed, men som maatte — og det kunde ikke være Andet — vende tilbage igjen i det Dieblik, Samstaten ophørte. Faren for Absolutismen har altsaa kun været en Drøm; Rigsraadet var kun en Kjendsgjerning, man vilde tiltvinge sig og intet Andet; det er af den Art Kjendskjerninger, som man kan skaffe retlig tilfide, hvilket Dieblik man vil, og en Nødvendighed for at beholde det kan man ikke paa nogen Maade begrunde. Derfom Repræsentationen indenfor Kongerigets Grændser havde været undergivet nogen Forandring siden dengang, da den afgav de Sager, hvorom her er Spørgsmaal, og som man kalder Fællessager, kunde man sige, at den Repræsentation, der var bleven tilbage, og som var bleven forandret til, hvad den nu var, blot med Hensyn til de særlige Sager

ikke var stiftet til at deeltage i Lovgivningen om disse Fællesanliggender, men det kan ikke siges, eftersom denne Repræsentation ikke er undergaaet den allermindste Forandring. Den er den samme endnu; den har i flere Aar deeltaget i Lovgivningen om Fællesanliggenderne, og det, som allerbedst beviser, at der ikke fra den Side kan være nogen Vanskelighed, er, at den har deeltaget i Lovgivningen om Fællesanliggenderne, efterat Monarchiet i 1852 var traadt i Kraft, var tilstede. Det var dengang ikke samlet, ikke ordnet, men det var i fuldstændig Kraft, og endnu i to Aar derefter blev Rigsdagen ved i Forening med Kongen at lovgive for Fællesanliggenderne. Nødvendigheden for at bibeholde Rigsraadet, var altsaa ikke tilstede; Sagerne kunde fuldstændigt behandles, som det stete dengang, og jeg veed ikke, at man har fremsført nogen anden Grund. Man har sagt: Har ikke Loven af 23de December 1864 forandret det hele Forhold ved at gjøre Rigsraadet til en Repræsentation for Kongeriget alene ligeoverfor visse Anliggender? Dertil svarer jeg: Nei, læs Loven Ord for Ord, og find i den et eneste Ord, som berettiger til denne Betragtningssmaade! Denne Lovs Tilblivelse og dens Historie vidner netop i modsat Retning Regjeringen kom til Rigsraadet — jeg troer aldeles uden Ret, idet jeg troer, at den begjærede Noget af Rigsraadet, som dette aldeles ikke kunde give, — og forlangte, at det skulde være med til at forandre sig selv til et Rigsraad, gjældende for Kongeriget alene, saaledes at Anliggenderne ikke mere skulde være Fællesanliggender, men Rigsraadet gav ikke denne Bemyndigelse. Det udstød alle de Bestemmelser, som gik i den Retning, og gav blot en Lov, der afgjorde nogle tilfældige Forhold, som ikke forandrede Rigsraadets eller Fællesanliggendernes Væsen. Fra denne Lov kan man altsaa ikke hente nogen Berettigelse. Naar man har henviist til Bestemmelserne i Fredstractaten, har man sagt: En Fredstractat er en Afgjørelse imellem Kongen og fremmede Magter. Dertil siger jeg: Det er den til den ene Side, men til den anden Side er den ogsaa en Lov for Landet selv; thi ellers var den Beslutning, som Kongen har modtaget fra Rigsraadet, overflødig. Til at afslutte en